

"Cal aproximar la UE als ciutadans"

El mes de març començava la Conferència Intergovernamental de la UE, que haurà d'afrontar difícils reptes. Segons Joan Colom, diputat del PSC al Parlament Europeu, una futura ampliació a l'est o la creació d'una política exterior marcaran el futur de la Unió.

El dia 1 de juliol Irlanda assumia la presidència de la UE. Una de les primeres responsabilitats encomanades a Dublín és d'impulsar la Conferència Intergovernamental (CIG) que revisa l'execució del Tractat de Maastricht i que sembla que no avança.

El 29 de març els caps d'estat i de govern dels quinze estats membres es trobaven a Torí, a la sessió d'obertura oficial de la CIG, que durarà més d'un any, i que ja era prevista pel Tractat de Maastricht del 1992. Durant aquests mesos hom revisarà el text fundador de la UE i s'establiran els criteris d'adaptació de les institucions comunitàries abans de començar les negociacions sobre una futura ampliació a l'est i al sud.

Tot i que els debats van començar en un clima d'euroescpticisme i crítiques per les escasses realitzacions de la UE, pel seu dèficit democràtic i per la manca de voluntat política de fer-la més eficaç, transparent i coherent, s'espera que aquestes rondes negociadores impulsin definitivament el projecte comunitari.

Joan Colom, diputat al Parlament Europeu dins el grup socialista, també confia que en surti una nova Europa. "Ara tot just s'ha acabat la primera ronda, que ha repassat el treball de reflexió de Westendorp i, si encara no hi ha propostes concretes, crec que la CIG serà capaç de fixar els principis bàsics per a fer una UE eficaç. L'objectiu de la conferència és de revisar el funcionament del tractat i de corregir-ne les imperfeccions". Els treballs van començar, doncs, amb les propostes d'un grup de reflexió creat pels Quinze durant el Consell Europeu de Corfú (juny 1994), amb el mandat d'establir l'ordre del dia de la CIG. L'agenda conté tres punts bàsics: acostar Europa al ciutadà, decidir les condicions de l'ampliació a vint o a trenta, i posar en pràctica una política exterior

i de seguretat comuna (la PESC) que converteixi la UE en un veritable actor en l'escena internacional.

El ciutadà i la Unió. Establir els mecanismes d'apropar la Unió als seus 370 milions d'habitants no resulta fàcil. "El gran problema és trobar el sistema perquè tothom hi participi més. S'estudia l'accés directe, la transparència, l'acostament de l'acció de les institucions comunitàries al ciutadà, una major implicació de la gent, la responsabilització comunitària en àmbits com ara el medi, la cultura, l'intercanvi de joves... En què consisteix la ciutadania més enllà del fet que la gent pugui votar, en qualsevol estat membre, en eleccions municipals i europees, i pugui gaudir de protecció consular a l'exterior? Són elements importants, però inhabituals. El que busquem són sistemes que permetin una aproximació, que la gent s'adoni que la Comunitat li presta serveis; que sàpiga, per exemple, que és la UE qui ha prohibit l'exportació de les vaques boges i qui l'ha protegida de consumir-ne; qui crea projectes d'intercanvi d'estudiants; qui ha advertit que l'aigua del Besòs era contaminada i que hi tenia una responsabilitat l'administració pública; qui posarà en circulació l'euro d'aquí a cinc o sis anys. Tot això és el que ha de donar un sentit de cohesió i de pertinença a una entitat política".

Una CIG és un conjunt de negociacions entre els governs dels estats membres de la UE amb vista a fer un tractat o a revisar-lo. El tractat resultant ha de ser signat i ratificat per cadascun dels estats membres, pel parlament o per via de referèndum.

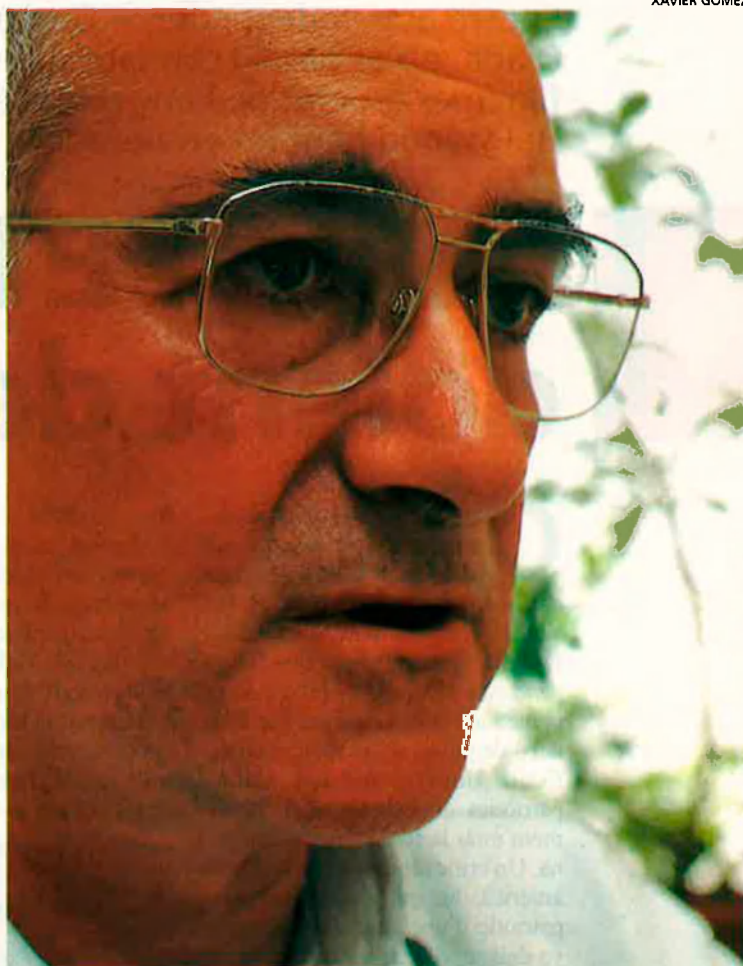
Els principis sempre han estat clars, però els Quinze no es posen d'acord en la manera d'aplicar-los. Hi ha qui parla de donar més poders al Parlament, però França i la Gran Bretanya hi són reticents; de simplificar els procediments de decisió (l'eurodiputada Elisabeth Guigou, per exemple, proposa de reduir-los de vint-i-set a tres per guanyar en eficàcia, cosa que podria evitar a més, segons Joan Colom, possibles terce-

res lectures); d'evitar blocatges amb l'ampliació de les decisions per majoria i la reducció de les unanimitats. Hom estudia la manera d'informar els ciutadants europeus dels seus drets, d'ampliar els drets específics –i els deures– instituits pel tractat, i d'incloure-hi disposicions reforçades sobre la igualtat dels sexes i la lluita contra el racisme i la xenofòbia. Però només una minoria abona una referència a la no-discriminació per motius de minusvàlua, edat o orientació sexual.

Actualment hi ha més d'una desena de països candidats a adherir-se a la UE: Malta i Xipre, sis països de l'Europa central i oriental (Bulgària, Eslovàquia, Hongria, Polònia, Romania, Txèquia), els països bàltics (Estònia, Letònia i Lituània), més Eslovènia i Turquia. Aquesta ampliació es distingeix de les anteriors pel nombre de candidats i per l'heterogeneïtat de situacions que els caracteritza. "En primer lloc –destaca Joan Colom–, hem de pensar que aquests estats tenen tot el dret de formar part d'aquest projecte. No es pot entendre la història d'Europa sense Varsòvia, Praga o Budapest. Si posem en dubte l'entrada de Bucarest o de Sòfia, també hauríem de discutir la d'Atenes, parlant en plata. Hi ha un compromís polític clar que tots formaran part d'aquest conjunt, i començarem a negociar amb ells quan s'acabi la CIG. També hem de tenir en compte el cost de la no-ampliació, la inestabilitat política que representaria l'exclusió de l'Europa oriental, però no podem oblidar que les condicions de l'ampliació de la Mediterrània i de l'est són diferents. Xipre té el conflicte turc, però l'adhesió podria contribuir a resoldre'l. Malta té les seves relacions particulars amb Líbia, un inconvenient que es pot resoldre amb diplomàcia. El que és realment transcendent és l'entrada del centre i de l'est d'Europa, en què el problema majúscul es diu Polònia. I després, com s'hi incorporen?"

Joan Colom adverteix que l'abisme d'aquests països (una renda per càpita corregida pel poder de compra que no arriba al 30% de la mitjana comunitària, una agricultura incompatible amb la PAC, taxes d'inflació, dèficits pressupostaris i endeutaments terrorífics...) obliga a idear un mecanisme particular d'entrada que els permeti d'acoblarse-hi sense "fer saltar el seu sistema econòmic ni convertir-los en un protectorat comunitari", i tenint en compte que els Quinze passaran a ser "contribuents nets de la comunitat", fet que posa sobre la taula el debat del sistema de finançament de la UE. La tesi que sembla prevaler, tal com destaca Colom, és la d'un acte de signatura comuna per a tots ells, i una adhesió gradual a cadascuna de les polítiques comunitàries: "sense canviar els elements bàsics del projecte o de la legislació, però tenint en compte que ara ja som al límit del sistema". Una Europa de vint-i-vuit membres en les actuals circumstàncies seria caòtica; per això correspon a la CIG de crear els mecanismes necessaris per a fer-la efectiva.

Política exterior i de seguretat comuna. Podríem dir que la Unió Europea és un autèntic actor en l'esfera internacional? "Què més voldríem. Gràcies a Maastricht s'ha fet una passa endavant considerable, hi ha hagut canvis importants que caldrà concretar després

de la CIG, per exemple, amb el rol de la Unió Europea Occidental (UEO)". La immensa majoria dels estats membres de la UEO creuen que aquesta organització hauria de ser absorbida per la UE, però topen amb les reticències dels països no-membres de l'estructura de defensa, amb tradició de neutralitat. Colom vol deixar clar que la neutralitat tenia un sentit quan hi havia la Unió Soviètica i que, a més, pacifisme no implica neutralitat ni desarmament. "Per desgràcia és necessari un exèrcit per a garantir la seguretat d'Europa, o per dedicar-lo a tasques humanitàries, com també és necessària una política d'asil, d'immigració i de visats comuna". Europa s'ha de dotar també d'una identitat exterior; una possibilitat podria ser la creació d'un "Senyor o Senyora PESC", que representaria la comunitat al món.

Després de quatre mesos de debats, desenes de propostes s'amunteguen sobre la taula de la CIG, que ha de decidir l'Europa del segle XXI. "Crec que la Conferència no s'acabarà aviat –confessa J. Colom–; probablement no s'acabarà fins al semestre neerlandès (1997)". El nou tractat se signaria, doncs en una ciutat dels Països Baixos, tret de Maastricht que, segons Colom, té mala imatge des del 92. I és que, assegura, quan les coses no van bé, "no hi ha res de més fàcil que dir que la culpa és de Maastricht".

Joan Colom, diputat del PSC al Parlament europeu. Reconeix que les institucions europees són encara molt lluny del ciutadà i que un dels envits més difícils de la CIG és, justament, el d'acostar la Comunitat als ciutadans de cada estat membre: "que sentin que treballa en allò que és important per a ells".

Virgínia Arqué